

Stortingets presidentskap
Stortinget
0026 OSLO

7. mai 2015

Vår ref. 2015/39-3

Deres ref.

Oppslag i Dagens Næringsliv om «Mysteriet Mathiesen» – sak for EOS-utvalget?

Den 1. april 2015 skrev Dagens Næringsliv (DN) en artikkel om «Mysteriet Mathiesen». I artikkelen vises det blant annet til at det i 1988 ble gjort funn av en direkte telefonkabel til etterretningssjefens¹ tjenestebolig fra ingeniør Asbjørn Mathiesens kjeller. I 40 år administrerte Mathiesen telefonavlytting for etterretningstjenesten. Mathiesen skal også ha hatt linje fra forsvarssjefens bolig til sin kjeller, og han skal ha hatt mulighet til å lytte på «Det Grønne nettet» fra sin egen bolig.

I Lund-rapporten² omtales det ovennevnte i punkt 13.6.1, 14.2.1.4 og 14.2.1.5³. I rapporten karakteriseres det som «urovekkende» at det var trukket en egen linje fra etterretningssjefens bolig til Mathiesens bolig, uten at dette var kjent for e-sjefen. Det fremgår imidlertid ikke av rapporten noen detaljer om hvorfor Mathiesen hadde disse avlyttingsmulighetene og hvem som eventuelt visste om eller initierte dette. Lund-rapporten ble behandlet av Stortinget 16. juni 1997.

EOS-utvalget har i sine møter i april og mai 2015 vurdert om det skal foreta en nærmere undersøkelse ut fra ovennevnte informasjon. Utvalget kan ikke se at kontrollloven og kontrollinstruksen hindrer utvalget i å gå inn i saken. Utvalget har merket seg at en rekke stortingsrepresentanter har uttalt seg til DN i etterkant av oppslagene. Flere representanter mener EOS-utvalget bør gå inn i saken⁴. En undersøkelse fra utvalget kan bidra til å klarlegge eventuell urett mot enkeltpersoner, som er en hovedoppgave for EOS-utvalget⁵. Andre synes å mene at utvalget ikke bør undersøke saken, og at man heller bør se fremover, fremfor å granske fortiden.

Utvalget kan ikke se at det av artiklene i DN fremgår noen substansielle nye opplysninger, som ikke allerede er omtalt i Lund-rapporten. Saken har historisk interesse, men spørsmålene som er reist synes ikke å være relevante for kontrollen av dagens EOS-tjenester.

¹ På det tidspunktet var kontreadmiral Egil Jørgen Eikanger etterretningssjef

² Dokument nr. 15 (1995–1996). jf. Innst. S. nr. 240 (1996–1997)

³ Se særlig side 897, 904, 907, 967, 968 og 969.

⁴ Representanter fra Ap, H, FrP, KrF, Sp og V (deriblant flere medlemmer fra Kontroll- og konstitusjonskomiteen)

⁵ Jf. kontrollloven § 2 første ledd nr. 1

EOS-UTVALGET, Postboks 1, 001 OSLO

TELEFON: Akersgata 8

TELEFON: 23 31 09 30

TELEFAX: 23 31 09 40

E-POST: post@eos-utvalget.no

ORG. NR: 982 80 777

Virksomheten som skal ha blitt bedrevet av Mathiesen ligger langt tilbake i tid og det kan av flere grunner være vanskelig å klarlegge hans virksomhet ytterligere etter så mange år.

En undersøkelse av saken vil etter alt å dømme legge beslag på betydelige ressurser i utvalget og dets sekretariat, i en tid der utvalget har mange dagsaktuelle problemstillinger det arbeider med.

Etter en helhetsvurdering er utvalget kommet til at det ikke av eget tiltak⁵ vil foreta en undersøkelse av de forholdene DN har omtalt i sine artikler. Nye opplysninger i saken vil kunne endre utvalgets standpunkt.

Det fremgår av kontrollloven § 1 siste ledd at utvalget «utfører ... sitt verv selvstendig og uavhengig av Stortinget». Videre heter det at «Stortinget ... likevel ved vanlig plenarvedtak (stortingsvedtak) [kan] pålegge utvalget å foreta nærmere definerte undersøkelser innenfor utvalgets kontrollmandat».

Dersom Stortinget fatter et plenarvedtak om å undersøke Mathiesen-saken, vil utvalget selvsagt følge Stortingets pålegg, og be om de nødvendige ressurser til å kunne foreta undersøkelsen.

Med vennlig hilsen

Eldbjørg Løwer
utvalgsleder

Kopi: Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité

⁵ Jf. kontrollloven § 3 andre ledd